

Aan: Auditcommissie

Onderwerp: nieuwe opzet programma's begroting 2025

Datum 7 februari 2024

Aanleiding

In de begroting 2024 is opgenomen dat we gaan toewerken naar een andere opzet van de programma's in de begroting 2025.

Dit is nodig en gewenst omdat opgavegericht, gebiedsgericht en integraal werken vraagt om een begroting die minder sectoraal is ingericht en meer focus geeft. De huidige opzet/indeling van de programmabegroting geeft hier onvoldoende mogelijkheden voor.

Hoe zijn de programma's nu opgebouwd?

1. Eerst een aantal algemene opmerkingen over programma's en taakvelden:

- een programma bevat inhoud en middelen. De inhoud wordt weergegeven in de vorm van beleidsopgaves, doelen en resultaten. De middelen in de vorm van de taakvelden. Een taakveld bestaat uit een opsomming van producten en de op die producten begrote bedragen (lasten en baten).
- het is aan de gemeente zelf om te bepalen hoeveel programma's er in de begroting staan, hoe de programma's heten en wat er inhoudelijk en financieel onder een programma benoemd wordt.
- de gemeente is verplicht om de financiële begroting op te bouwen via de wettelijk vastgestelde taakvelden. De gemeente is niet verplicht de taakvelden in de programmateksten op te nemen. Wel worden taakvelden financieel verdeeld over de programma's.
- De opzet van de programma's is volledig vormvrij, het is aan de raad om een programma-indeling vast te stellen

2. Hoe is de begroting 2024 opgebouwd:

- In 2024 bestaat de begroting net als voorgaande jaren uit 12 programma's.
- Een verschil in 2024 met de jaren ervoor is echter dat programma 6 (Wijkgericht werken, integratie en participatie) leeg is. De onderwerpen en de middelen (taakvelden) zijn deels verplaatst naar programma 3 Sociaal Domein en deels naar programma 11 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing. Feitelijk zijn er in 2024 dus geen 12 maar 11 programma's.
- Elk programma is op dezelfde manier opgebouwd:

Eerst een algemeen deel dat bestaat uit de volgende elementen:

Wat valt onder het programma?

Wat zegt het uitvoeringsprogramma hierover in 2024?

Overzicht van kaderstellende nota's

Opsomming van beleidsopgaves

Daarna per taakveld doelen en resultaten en financieel overzicht taakveld op productniveau

Waarom is die opbouw niet meer adequaat?

Met de huidige opzet lopen we tegen een aantal problemen aan.

- Op de eerste plaats bevatten de programma's geen focus. In programma's worden zaken uit het uitvoeringsprogramma beschreven maar ook reguliere wettelijke taken. Het gevolg daarvan is dat er geen focus is op de belangrijke zaken. Er wordt daardoor geen keuze gemaakt. Waardoor de programma's heel uitgebreid zijn, accenten op wat echt belangrijk is (inhoudelijk en financieel) gemist worden en bovendien is de opzet zo dat er ook best veel dubbelingen in zitten.
- De keuzes die op dit moment jaarlijks gemaakt worden in de Voorjaarsbrief en in de begroting van

waar college en raad nieuwe begrotingsjaar op wil inzetten dan wel niet meer op wil inzetten sneeuwen onder in de hoeveelheid teksten die gaan over zaken die we jaarlijks doen en niet of nauwelijks aan verandering onderhevig zijn.

- Doordat in elk programma op dit moment doelen en resultaten gekoppeld worden aan een taakveld, is het niet mogelijk om een opgave integraal op te nemen (inhoudelijk en financieel). Dat komt doordat taakvelden bedoeld zijn als (verplicht) financieel hulpmiddel om bedragen te ordenen. De financiële insteek van een taakveld is echter per definitie niet integraal. Immers opgaves en middelen voor opgaves zijn vaak te relateren aan meerdere taakvelden. Met de huidige programmastructuur kunnen opgaves dus niet integraal opgenomen worden omdat het onder 1 taakveld een plek moet krijgen.
- De huidige opzet zorgt er zoals gezegd voor dat er geen focus is, dat opgaves niet integraal opgenomen kunnen worden maar daardoor wordt het voor de raad ook bijna onmogelijk om kaderstellend te zijn. Doordat veel en breed in detail (inhoudelijk en financieel) zaken in programma's staan wordt het moeilijk voor de raad om focus op de belangrijke zaken te kunnen leggen en om in haar kaderstellende rol te gaan zitten. Terwijl in Brunssum toch de afspraak is (net als in andere gemeenten) en ook vastgelegd in de financiële verordening dat de raad kaderstellend is en het college de uitvoering doet.

Wat stellen we voor?

Voor de korte termijn (2025 en 2026) stellen we voor om de huidige programma indeling (met uitzondering van het schrappen van programma 6) te behouden. Binnen de programma's stellen we voor om die wel fundamenteel anders op te zetten:

- Geen aparte beleidsopgaves meer
- geen doelen/resultaten meer gekoppeld aan taakvelden.
- In plaats daarvan op te nemen de opgaves uit het uitvoeringsprogramma en de belangrijkste overige opgaves/speerpunten
- Qua geld per opgave/speerpunt de financiële bijstellingen opnemen. De bijstellingen dus die nu in de voorjaarsbrief staan en in de tabellen algemeen financieel beeld van de begroting
- de taakvelden met producten niet meer opnemen dus in de programma's, maar in een bijlage een overzicht van alle taakvelden met bedragen (op taakveld of product niveau) opnemen.

Voor de lange termijn, vanaf 2027 dus (nieuwe raadsperiode), willen we gaan bekijken of de huidige programma indeling wellicht vervangen kan worden door een programma indeling die aansluit bij bijvoorbeeld de integrale omgevingsvisie die momenteel in voorbereiding is. Maar dat is t.z.t. en zal afhankelijk zijn van de wensen van een nieuwe raad.

Hoe zal de voorgestelde nieuwe opzet er ongeveer uitzien?

Om zichtbaar te maken hoe een programma er met de voorgestelde nieuwe opzet uit zou kunnen zien, hebben wij het huidige programma 3 als voorbeeld omgezet naar de voorgestelde nieuwe indeling opzet. In de bijlage treft u de nieuwe opzet aan maar ook de huidige opzet, zodat een goede vergelijking mogelijk is.